

- ▶ Gıda fiyatlarındaki yüksek enflasyon
- ▶ Çin'in askeri zayıflıkları
- ▶ Değişen dünyada Türkiye – AB ilişkileri
- ▶ Mültecilerin işgücü piyasasına entegrasyonu

DÜNYA NE KONUŞUYOR?

YIL: 2 / SAYI: 45

1-15 Aralık 2023

Daniel Noboa / 2023

2023 / Javier Milei

kosam.org

info@kosam.org

YÖNETİCİ ÖZETİ

- Küresel tarımsal gıda emtia fiyatları 2022 yılı Nisan ayında gördüğü zirveden bu yana 2023 yılı Ekim ayı itibarıyla yaklaşık %25 oranında düşüş gösterdi. Ancak ABD doları cinsinden ölçülen uluslararası gıda fiyatları düşse bile, ulusal para birimi cinsinden ölçülen yurt içi gıda fiyatları (tüketiciler için önemli olan fiyatlar) artmaya devam ediyor. 2023 yılı Eylül-Ekim ayları itibarıyla, düşük ve orta gelirli ülkelerin yaklaşık üçte birinden fazlasında yıllık yurt içi gıda enflasyonu %15'in üzerinde seyretmeyi sürdürdü.
- Kasım ayı verilerine bakıldığında ABD'de iş gücündeki 190.000 artışın çoğunu, önceki aylarda grev nedeniyle işi bırakan işçilerin işe dönmesinden kaynaklanan artış oluşturdu. Gönüllü işten ayrılmalar nedeniyle işsizliğin payı 0,5 puan artarak %13,1'e yükselmeye devam etti. Sektördeki yoğunlaşmalar sebebi ile sorunlar ortaya çıktı. Sağlık ve kamu sektöründe yoğunlaşan istihdam artışı çeşitli endişelere neden oldu.
- Rusya'nın Ukrayna'yı topyekûn işgal etmesi, Orta Doğu'daki savaş ve kalıcı kriz ortamı Türkiye-AB ilişkilerinin yeniden önem kazanmasına neden oldu. Türkiye'nin Avrupa ile Orta Doğu arasında köprü oluşturan stratejik konumu ve kilit bir NATO üyesi statüsü, onu bölgesel güvenlik sorunlarının çözümünde ve istikrarın desteklenmesinde merkezi bir oyuncu haline getiriyor. Türkiye-AB Gümrük Birliği'nin modernizasyonu ve belirli kategoriler için vize kolaylığının sağlanmasına yönelik müzakerelerin başlatılması, bağların yeniden canlandırılması için önemli bir husus olarak görülüyor.
- Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Sözleşmesinin (UNFCCC) yıllık toplantısı olan konferansın 28.si (COP28) 30 Kasım 2023'te Dubai'de yapıldı. 70.000'den fazla delege ve 200 ülkeden temsilcilerin geldiği toplantıda, fosil yakıt bağıllığını azaltıp temiz enerji üretimini artırmak, enerji verimliliğinin en üst düzeye çıkarılması, temiz enerji kullanımını hızlandırmak gibi temel konulara yer verildi.

- Kovid-19 döneminde ABD'deki istihdam önemli bir düşüş yaşamış ancak bu düşüşler kısa ömürlü olmuştur. Pandemi öncesi sağlık hizmetlerinde tüm bölümlerde yaşanan reel ücret artışı dikkatlerden kaçmadı. En yüksek ücret artışları doktor ofislerinde ve hastanelerde yaşanırken, en az artış ise bakımevlerinde yaşandı. 2020 yılı Ocak ayı ile 2023 yılı Haziran ayı arasında ise bakımevlerindeki ücretler %7 artarak ortalama enflasyonun (ortalama enflasyon %5,0) üzerine çıktı. Aynı dönemde hastanedeki ücretlerde %5,9 oranında artış yaşandı.
- 2023 yılı Ağustos ve Ekim ayları arasında Ukrayna'ya taahhüt edilen yeni yardım miktarında ciddi bir azalma yaşandı. 2022 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında %87'lik bir düşüşle, yeni açıklanan yardım paketlerinin toplam değeri sadece 2,11 milyar Euro oldu. Son üç ayda takip edilen 42 ülkeden sadece 20'si yeni yardım paketi taahhüdünde bulunurken, savaşın başladığı ilk gün ile kıyaslandığında yardım yapan ülke sayısının ilk kez bu kadar azaldığı görüldü. Avrupa Birliği ve ABD ise önceki dönemlere nazaran daha düşük miktarda yardım taahhüdünde bulundu.

DÜNYA NE KONUŞUYOR?

1-15 Aralık 2023

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org

Bu Rapor, **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)** tarafından özel olarak hazırlanmıştır.

Bu yayının tüm hakları KOSAM'a aittir. KOSAM'ın izni olmadan yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek sureti ile alıntı yapılabilir. Bu yayındaki tüm fikirler tamamen derlenen enstitüler, yayınlayan yazarlara aittir ve KOSAM'ın yayın politikalarını yansıtmamaktadır.

COPYRIGHT © 2023

KOSAM - Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi

Akabe Mah. Alaaddin Kap Cd. No:130 D:H, 42020 Karatay / Konya TÜRKİYE

Tel: 444 1251 / 7975

www.kosam.org

info@kosam.org

İçindekiler

A. EKONOMİ	1
1. İyileşen Küresel Piyasa Koşullarına Rağmen Gıda Fiyatlarındaki Yüksek Enflasyon Sürüyor / IFPRI (ABD)	1
2. Yüksek Vergileri Destekleyenler, Yüksek Vergilerin Sorun Olmadığını Düşünüyor / Empire Center (ABD)	2
3. Vladimir Putin Rusya Ekonomisini Tehlikeli Bir Şekilde Isıtıyor / The Economist (İngiltere)	3
4. Küresel Ticaret Azalırken Orta Doğu'daki Çatışmaların Ticaret Üzerinde Önemli Bir Etkisi Yok / KIEL Institute for The World Economy (Almanya)	5
5. Birleşik Krallık'ta Verimlilik Performansına İlişkin Verilerin Araştırılması / NIESR (İngiltere)	6
6. Güçlü İstihdam Artışı İşsizliği 3,7'ye Düşürdü/ CEPR (ABD).....	7
7. Avusturya'da Mültecilerin İşgücü Piyasasına Entegrasyonu Ne Kadar Başarılı? / The Vienna Institute for International Economic Studies (Avusturya)	8
8. Sağlıkta Büyük İstifa, İstihdam ve Ücretler / American Enterprise Institute (AEI) (ABD).....	10
B. POLİTİKA	11
1. Çin'in Askeri Zayıflıklarına Karşı Dikkatli Olmak / ASPI (Avustralya)	11
2. Ukrayna Destek Takibi: Ocak 2022'den Bu Yana Yeni Yardımlar En Düşük Seviyeye Geriledi / KIEL Institute for The World Economy (Almanya)	12
3. Pentagon, Çin'in Pazar Hakimiyetine Karşı İHA Ordusu Kurmayı Planlıyor / The Washington Post (ABD).....	14
4. Değişen Dünyada Türkiye - AB İlişkilerine Yön Vermek: Kullanılmayan Potansiyelin Değerlendirilmesi / EPC (Belçika)	15
5. Ekvador'da Lasso Devri Bitti, Noboa Devri Başladı / CEPR (ABD)	17
6. Putin Fırtınalı Körfez Ziyaretinin Ardından İranlı Reisi ile Moskova'da Buluştu / Breaking Defence (ABD).....	18

C. ÇEVRE.....	20
1. Avrupa'nın Kritik Madenlerde Çin'e Bağlı Olmak Konusundaki Korkusu / PIIE (ABD) 20	
2. Güvenli Su, Su Tasarrufu Sağlar / Food and Agriculture Organization of the United Nations (İtalya)	21
3. Paris Anlaşması Hedefleri Uğrunda Farklı Ülkelerde Oluşacak Kirlilik Sorunu / ACI Perspectives (Singapur)	22
4. WFP, Somali'deki Sel Felaketi Nedeniyle Açlık Çeken Ailelere Yardım Ediyor / World Food Programme (İtalya)	24
5. Araştırmaya Göre Biyoenerji İkinci Çeyrekte 13,3 Milyon Ton CO2 Emisyonunu Önledi / FGV (Brezilya)	26
6. Nükleer Enerji COP28'in Merkezinde / Centre for Air Power Studies (Hindistan)	28
D. SOSYAL.....	30
1. Kamu Konutları Bekar Ebeveynliği Nasıl Teşvik Ediyor ve Evliliği Nasıl Cezalandırıyor? / American Enterprise Institute (ABD)	30
2. Dinlemeye Karşı Artan Tahammülsüzlük / Centre for Aerospace and Security Studies (Pakistan)	31
E. TEKNOLOJİ.....	33
1. Finlandiya Metaverse Ekosistemi, Avrupa'da Metaverse Girişimi Oluşturan İlk Ekosistemdir / VTT Research (Finlandiya)	33
2. Siber Dayanıklılığın Güçlenmesi için Pasifik ile Ortaklık Kurmak / ASPI (Avustralya) 35	
F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER	36

A. EKONOMİ

1. İyileşen Küresel Piyasa Koşullarına Rağmen Gıda Fiyatlarındaki Yüksek Enflasyon Sürüyor / IFPRI (ABD)

BM Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) gıda fiyat endeksine göre, küresel tarımsal gıda emtia fiyatları 2022 yılı Nisan ayında gördüğü zirveden bu yana 2023 yılı Ekim ayı itibarıyla yaklaşık %25 oranında düşüş göstermiştir. Büyük gıda üreten ülkelerdeki güçlü hasatlar, nakliye maliyetlerindeki keskin düşüşler ve daha uygun fiyatlı enerji ve gübre fiyatları bu düşüşün nedenleri arasında gösterilmektedir. Gıda fiyatı baskılarındaki bu geniş tabanlı azalma, tahıllar, bitkisel yağlar, et ve süt ürünleri pazarlarında meydana gelmiştir. Dünya pazarındaki fiyatlar, El Niño'nun neden olduğu üretim kesintilerinin yanı sıra yeni ticaret kısıtlamaları, potansiyel kıtlık endişeleri ve üretici ülke stoklamaları nedeniyle son aylarda çift haneli artış göstermiştir.

Ancak ABD doları cinsinden ölçülen uluslararası gıda fiyatları düşse bile, ulusal para birimi cinsinden ölçülen yurt içi gıda fiyatları (tüketiciler için önemli olan fiyatlar) artmaya devam etmektedir. Birçok düşük gelirli hane için yaşam maliyeti krizi giderek artmaktadır. Düşük ve orta gelirli ülkelerde tüketici gıda fiyat enflasyonu ortalama olarak çift haneli seviyelerdedir. 2023 yılı Eylül-Ekim ayları itibarıyla, düşük ve orta gelirli ülkelerin yaklaşık üçte birinden fazlasında yıllık yurt içi gıda enflasyonu hâlâ daha %15'in üzerinde seyretmektedir. Düşük gelirli ülkelerde tüketici gıda fiyatları enflasyonu eylül - ekim döneminde neredeyse %30 (yıllık bazda) seviyesinde gerçekleşmiştir.

Düşük ve orta gelirli ülkelerde ortalama gıda enflasyonu %12 civarında seyrederken, yılın ilk aylarından bu yana neredeyse hiç yavaşlamamıştır. Yüksek gelirli ülkelerde ortalama gıda enflasyonu da yıllık %10'un üzerinde seyretmiş ve ocak ayından bu yana neredeyse hiç düşmemiştir. Yüksek gelirli ülkeler, ortalama gıda enflasyonunda ocak ayındaki %7'den 2023 yılı Eylül-Ekim ayı itibarıyla %3,8'e kadar somut bir yavaşlama görmüştür. Ancak gelişmekte olan ülkelerde koşullar büyük farklılıklar göstermektedir. Gıda fiyatları enflasyonu Arjantin ve Venezuela'da %100'ün çok üzerinde, Sudan'da %60'ın üzerinde, Küba, Haiti, Mısır, Gana, Nijerya, Etiyopya, Malavi, Kongo ve Burundi'de ise %30'un üzerindedir.

Kaynak: John Wreford

Erişim: <https://www.ifpri.org/blog/despite-improved-global-market-conditions-high-food-price-inflation-persists>

Anahtar Kelimeler: Enflasyon, FAO, Gıda, Kıtlık.

2. Yüksek Vergileri Destekleyenler, Yüksek Vergilerin Sorun Olmadığını Düşünüyor / Empire Center (ABD)

Sendikaya bağlı bir araştırma kuruluşu olan Mali Politika Enstitüsü, son dönemde efektif vergi oranlarındaki artışların insanların eyaleti daha hızlı terk etmesine neden olmadığını savunmak için, Nüfus Sayım Bürosu'nun Amerikan Toplum Anketi için toplanan rakamlarını kullanmıştır. Vergi mükellefi göçünü daha doğru bir şekilde belgeleyen ve makul çıkarımlara izin veren veriler, IRS (İç İşleri Gelir Servisi) ve eyalet vergi daireleri tarafından toplanan verilerdir. Mali Politika Enstitüsü (FPI) raporunun yazarları, bu raporun "zenginlerin daha düşük vergi arayışıyla taşındığı" efsanesini ortadan kaldırdığını" söylüyor. Ancak daha kesin kaynaklardan elde edilen veriler, vergi mükelleflerinin göçüne dair birçok uyarı işareti göstermiştir. New York'un gelir milyonerleri arasındaki pay, finans sektöründeki Covid-19 öncesi ve sonrası patlamalarda bile küçülmüştür. 2020 yılında Covid-19 kaynaklı hareketlerin ötesinde, eyaletteki 25 milyon doların üzerinde gelire sahip en yüksek gelirliilerin eyalet dışına

taşınma yüzdesi 2021'de 2020 yılına göre daha yüksektir. New York'tan Florida'ya göç edenlerin ortalama geliri 2021'de 220.000 doların üzerine çıkarak birkaç yıl öncesine göre iki kattan fazla artmıştır.

Eyalet Denetçisi tarafından vergi verilerinin incelenmesi; Empire Center'dan E.J. McMahon'un 2017 yılında tespit ettiği, yüksek gelirlilerin New York'ta geçirdikleri süreyi sınırlandırdıkları yönündeki eğilimin devam ettiğini göstermektedir. DiNapoli'nin analizi, 1 milyon doların üzerinde geliri olan vergi mükelleflerinin neredeyse % 57'sinin New York'ta para kazanmalarına rağmen burada ikamet etmediklerini ortaya koymuştur. Eyalet sakinleri arasında gelir vergisinin yaklaşık % 46'sı en yüksek gelire sahip % 1'lik kesim tarafından ödenmektedir. Yetkililerin iyimser vergi tahminlerine dayanarak okul yardımlarını ve Medicaid harcamalarını rekor seviyelere çıkarması bu yılki eyalet harcamaları ve gelirleri arasındaki uçurumun artmasına neden olmuştur. New York, vergi mükelleflerinin buradaki yaşam maliyetlerini artırarak daha hızlı ayrılmalarına neden olma riski taşımaktadır. Öte yandan eyaletin harcama sorunu da yakın zamanda ortadan kalkacak gibi görünmemektedir.

Erişim: <https://www.empirecenter.org/publications/high-taxes-arent-a-problem-supporters-of-high-taxes-say/>

Anahtar Kelimeler: ABD, Göç, Harcama, Vergi.

3. Vladimir Putin Rusya Ekonomisini Tehlikeli Bir Şekilde Isıtıyor / The Economist (İngiltere)

Rusya'daki enflasyon tarihi uzun ve sancılıdır. Ülke, 1917'deki devrimden sonra yıllarca yükselen fiyatlarla uğraşmış, daha sonra Josef Stalin'in ilk yönetimi altında sürekli fiyat baskısıyla karşı karşıya kalmıştır. Sovyetler Birliği'nin sona ermesi, 2007-2009 küresel mali krizi ve ardından Vladimir Putin'in 2014 yılında Ukrayna'yı ilk kez işgal etmesi de ülkede yaşanan enflasyon sorununu körüklemiştir. Ukrayna'daki savaşın ikinci yıldönümünde başka bölgelerde enflasyonun düşmesine rağmen Rusya'da fiyatlar yeniden hızlanıyor. Rusya'da bir önceki ay %6,7 olan enflasyon, Kasım ayında yıllık bazda %7,5 olarak gerçekleşmiştir. Merkez bankası, 2022 yılında Ukrayna işgalinden kısa bir

süre sonra yaşanan artışla başa çıkmıştır. Ancak şimdi yetkililer artık kontrolü kaybettiklerinden endişe etmektedir. Bankanın son toplantısında faiz oranları iki puan artırılarak beklenenin iki katına çıkarılmıştır. Banka'dan 15 Aralık'ta yapacağı bir sonraki toplantıda da benzer bir şekilde artış yapması beklenirken, çoğu gözlemci faiz artışı yapılsa da enflasyonun yükselmeye devam edeceğini öngörmektedir.

2022 yılındaki fiyat artışları zayıflayan rubleden kaynaklanmıştır. Putin'in savaşa başlamasının ardından para birimi dolar karşısında %25 değer kaybederek ithalat maliyetlerini arttırmıştır. Bu kez kur hareketleri küçük bir rol oynamaktadır. Son aylarda ruble, yetkililerin sermaye kontrolü getirmesi nedeniyle değer kazanmıştır. Ancak Putin'in savaş ekonomisine daha yakından bakıldığında aşırı ısındığı açıkça görülmektedir. Hizmet sektöründeki enflasyon son derece yüksektir. Batılı destekçilerin çekilmesinden sonra artık Carlton olarak anılan Moskova'daki Ritz-Carlton'da (lüks bir otel) bir gecenin maliyeti işgalden önce 225 dolar civarındayken 500 dolara yükselmiştir.

Kaynak: Getty Images

Bu tür örnekler enflasyonun nedeninin içeriden kaynaklandığını göstermektedir. 2024 yılında savunma harcamalarının iki katına çıkarak GSMH'nin %6'sına ulaşması ve Sovyetler Birliği'nin çöküşünden bu yana en yüksek seviyeye ulaşması beklenmektedir. Yaklaşan seçimleri göz önünde bulunduran hükümet sosyal yardım ödemelerini de artırmaktadır. Çatışmada ölen bazı asker ailelerine ortalama otuz yıllık maaşlarına

eşdeğer ödemeler yapılmaktadır. Rusya Maliye Bakanlığı'nın rakamları, bu yılki mali teşviklerin GSYH'nin yaklaşık %5'ine denk geldiğini göstermektedir. JPMorgan Chase, 2023 yılı için GSYH tahminini yılın başında beklenen %1'lik düşüştüen haziran ayında %1,8'lik bir artışa ve son olarak da %3,3'e yükseltmiştir. Ukrayna'daki savaşın başlangıcında Batılı ekonomistler ve politikacılar tarafından neredeyse tek tip olarak yapılan ekonomik çöküş tahminleri büyük ölçüde yanlış çıkmıştır.

Erişim: <https://www.economist.com/finance-and-economics/2023/12/10/vladimir-putin-is-running-russias-economy-dangerously-hot>

Anahtar Kelimeler: Askeri, Ekonomi, Enflasyon, Rusya, Savunma.

4. Küresel Ticaret Azalırken Orta Doğu'daki Çatışmaların Ticaret Üzerinde Önemli Bir Etkisi Yok / KIEL Institute for The World Economy (Almanya)

Kiel Ticaret Göstergesinin son güncellemesine göre, küresel ticaret kasım ayında bir önceki aya kıyasla gerilemiştir. Zayıf gelişmeye paralel olarak, sevk edilen standart konteyner hacmi de düşmüştür. Almanya'nın dış ticareti ise uzun zamandır zayıf bir dönem geçirmektedir. Kızıldeniz'deki nakliye trafiği, temelde ekonomik faktörlere bağlı olarak beklenen hacmin oldukça altındadır. Orta Doğu'daki çatışma etkilerinin ancak orta ve uzun vadede ortaya çıkması beklenmektedir.

Paylaşılan son veri güncellemesine göre, küresel ticaret bir önceki aya kıyasla %0,9 oranında düşüş kaydetmiştir. AB için ticaret rakamları hem ihracat (%1,4) hem de ithalat (%1,1) için hafif olumludur. Almanya'nın ihracatı (%0,7) ile hafif bir artış gösterirken, ithalatı (%1,1) oranında azalmıştır. ABD'de ihracatın (%0,1) ile bir önceki ayın seviyesinde kalması, ithalatın ise (%1,5) ile hafif bir artış göstermesi bekleniyor. Kiel Ticaret Göstergesinde Çin'in değerleri ihracat için hafif bir artış (%0,6) ve ithalat için azalma (%-2,6) göstermektedir. Kasım ayı ticaretinde yaşanan azalma, dünya çapında sevk edilen standart konteyner hacmine de doğrudan etkilemektedir. Konteyner hacminde Ekim ayına kıyasla Kasım ayında %1'in üzerinde bir düşüş yaşanmış ve bu nedenle 14 milyon

sınırının altına gerilemiştir. Göstergeye göre Kızıldeniz'de sevk edilen standart konteyner sayısında önemli bir düşüş yaşanmıştır.

Erişim: <https://www.ifw-kiel.de/publications/news/global-trade-declines-middle-east-conflict-without-acute-impact-on-trade/>

Anahtar Kelimeler: ABD, Kızıldeniz, Ticaret.

5. Birleşik Krallık'ta Verimlilik Performansına İlişkin Verilerin Araştırılması / NIESR (İngiltere)

2008 Küresel mali krizden bu yana Birleşik Krallık'ın göstermiş olduğu zayıf verimlilik performansı belgelenmiştir. Ulusal İstatistik Kurumu 2023 yılının üçüncü çeyreğinde GSYİH ilişkin yeni verileri yayınlamıştır. 2023'ün üçüncü çeyreğinde çalışanların saat başına üretimi geçtiğimiz yıla nazaran %0,3 daha düşük olduğu saptanmıştır. Ancak bu verilerde işgücü anketi (LFS) bulunmamaktadır. Pek çok ekonomist bu yavaşlamanın sebebini 2008 sonrası verilerde aranması gerektiğini savunmaktadır. Ancak yavaşlama arkasındaki mekanizmaların ne olduğu konusunda bir anlaşmazlık bulunmaktadır.

Ülke genelinde verimlilik iki şekilde incelenmektedir. Birincisi işçi başına elde edilen çıktılardır. Bir ülkenin ürettiği çıktılardan işçi başına düşen miktarı ile bu veri elde edilmektedir. Bu kavram sayesinde ekonomistler ülkeler arası iş gücü kıyası yapabileceği şansı bulmaktadır. İkinci ölçüm şekli ise çalışılan her saat başına çıktılardır. Ancak hesaplaması çoğu zaman işçi başına çıktının hesaplanmasına göre daha zordur.

Mevcut yüksek enflasyon ortamı, nominal ücretlerde küçük iyileştirmelere ve reel ücretlerin enflasyona göre düzenlenmesi nedeniyle ücretler erozyona uğramıştır. Reel ücretlerde oluşan enflasyondan dolayı, işçiler çalışma saatlerini artırmak zorunda kalmıştır. Bu bağlamda, toplam çalışılan saat ortalamasında görülen artışlar şaşırtıcı olmamaktadır.

Uzun vadede verimlilik elde edebilmek için yapısal reformlara ihtiyacımız vardır. Birleşik Krallık eğer verimliliği artırmayı istiyorsa bunu ancak uzun dönem de başarabilecektir. Politikadaki dalgalanmalar ve kısa vadeli planlar İngiltere'de ekonomik büyümeye zarar

vermektedir. Pek çok ekonomist TPI Ulusal Verimlilik haftasında, ulusal verimliliği koruyabilmek için özel bir kuruluşa ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır. Böyle bir kurum bir anda verimliliği yükseltmeyebilir, ancak ileriye dönük atılacak güzel bir adım olabilir.

Erişim: <https://www.niesr.ac.uk/blog/exploring-data-uk-productivity-performance>

Anahtar Kelimeler: İngiltere, İşgücü Anketleri, Ulusal İstatistik Kurumu, Verimlilik.

6. Güçlü İstihdam Artışı İşsizliği 3,7'ye Düşürdü/ CEPR (ABD)

İşsizlik rakamlarının nisan ayında görülen %3,4 seviyesinden bu yana sürekli artış göstermesi, ekonomide resesyonun yaklaştığı endişelerini artırmıştır. Kasım ayı verilerine bakıldığında iş gücünde 190.000 artışın çoğunu önceki aylarda grev sebebiyle işi bırakan işçilerin geri dönüşünden kaynaklı artış oluşturmuştur.

Kasım ayında yapılan hanehalkı anketinde hemen hemen her ölçüm beklendiği gibi çıkmıştır. İstihdamdaki artış ve işsizlikteki düşüşün yanı sıra, kendi isteği dışında yarı zamanlı çalışan işçi sayısı 295.000 kişi azalmıştır. Gönüllü işten ayrılma nedeniyle işsizliğin payı 0,5 puan artarak %13,1'e yükselmiştir. Bu oran güçlü bir işgücü piyasası için makul karşılanırken geçen sonbaharda görülen %15,8'lik zirvenin oldukça altında kalmıştır. Uzun süreli işsizlerin payı ise şubat ayından bu yana en düşük seviye olan %18,3'e gerilemiştir. Ortalama işsizlik süresi 2,2 hafta düşerek 19,4 haftaya gerilemiş, ancak medyan yükselmiştir.

Ortalama saatlik ücret son üç ayda 3,4 oranında artarken bu durum yıl boyunca görülen ücret artışlarındaki ılımlılığın sürdüğünü göstermektedir. Bu artış hızı FED'in %2 enflasyon hedefiyle oldukça tutarlıdır. Enflasyonun %2'ye yakın olması durumunda, reel ücret artışının makul bir tempoda gerçekleşmesine olanak sağlayacaktır. Kasım ayında ortalama haftalık çalışma uzunluğunda ılımlı bir artış yaşanmış ve Ekim ayı için bildirilen düşüş trendi tersine dönmüştür. Sonuç olarak, haftalık toplam saat endeksi Ekim ayındaki %0,2'lik düşüşün ardından %0,4 artmıştır.

Raporun endişe verici yönlerinden biri ise istihdamda yaşanan artışın yalnızca iki sektörde yoğunlaşmış olmasıdır. Sağlık sektörü 76.800 istihdam sağlarken, kamu sektörü

de 49.000 yeni istihdam sağlamıştır. Sektörlerdeki istihdam büyümesinin bu kadar yoğun olması ise bazı endişeleri ortaya çıkarmaktadır.

Kasım raporuna ilişkin en büyük endişe, işsizlikte daha fazla artış görülmesi ve işsizliğin yükseliş yolunda olabileceği yönündedir. Hanehalkı anketinde istihdamdaki büyük artışla birlikte işsizlik oranındaki düşüş bu endişeyi hafifletmesi gerekmektedir.

Erişim: <https://cepr.net/jobs-2023-12/>

Anahtar Kelimeler: Anket, Enflasyon, Hanehalkı, İşsizlik.

7. Avusturya'da Mültecilerin İşgücü Piyasasına Entegrasyonu Ne Kadar Başarılı? / The Vienna Institute for International Economic Studies (Avusturya)

Avusturya Ulusal Bankası (OeNB) tarafından finanse edilen ve kısa süre önce tamamlanan bir araştırma projesinde ekonomistler, büyük mülteci dalgasında (2015-2016) Avusturya'ya gelen mültecilerin ve diğer göçmenlerin işgücü piyasasına entegrasyonunun belirli yönlerini analiz ettikleri dört araştırma makalesi ve bir politika notu hazırlamıştır. Yazarlar, zaman içinde mülteci entegrasyonu hakkında ayrıntılı bilgi sağlayan iki benzersiz boylamsal veri tabanı kullanmıştır. Bunlar; (i) 2014-2021 dönemi için istatistik Avusturya tarafından sağlanan yeni oluşturulmuş bir veri tabanı (Kayıt Tabanlı İşgücü Piyasası Kariyer verileri) ve (ii) 2016 ve 2022 yılları arasında Avusturya'daki mültecilerle yapılan bir anketin (FIMAS) beş ardışık turu.

Ana bulgular ise aşağıdaki gibidir:

- Mültecilerin Avusturya işgücü piyasasına girmeleri diğer göçmenlerden neredeyse üç yıl daha uzun sürmektedir; bu durum büyük ölçüde mülteci başvuru prosedürü sırasında işgücü piyasasına erişim üzerindeki ciddi kısıtlamalardan kaynaklanmaktadır.
- İlk işin türü mülteciler ve diğer göçmenler için benzer olsa da bu işlerin istikrarı farklılık göstermektedir: Avusturya'daki mültecilerin ilk işleri çoğunlukla az istikrarlıdır ve düşük kaliteli olma eğilimindedir.

- Avusturya işgücü piyasasına yavaş giriş ve düşük kaliteli ilk işler, mültecilerin işgücü piyasasına entegrasyonunun uzun vadeli başarısı üzerinde uzun süreli bir etkiye sahip olabilir.
- Mesleki statü, anavatandaki son işten Avusturya'daki ilk işe sadece çok sınırlı bir ölçüde aktarılmaktadır. Bu statünün bir kısmı, Avusturya'da geçirilen süre ile telafi edilebilir.
- İş arama stratejisinin türü önemli bir rol oynamaktadır: sadece ortak etnik kökenli sosyal ağlar üzerinden iş aramak aslında zararlıdır. Anavatandaki son iş ile Avusturya'daki ilk iş arasında daha fazla mesleki gerileme ile ilişkilidir ve daha sonra Avusturya'daki ilk iş ile mevcut iş arasında daha düşük mesleki yükselmeye yol açmaktadır.
- Bununla birlikte, Kamu İstihdam Servisi (AMS) veya sivil toplum kuruluşları gibi kurumlarla birlikte kullanıldığında, ortak etnik sosyal ağlar fayda sağlamaktadır.
- Avusturya'daki her üç ya da dört mülteci den biri orta ya da ileri ruh sağlığı sorunları yaşamaktadır. Kadınlar erkeklerden daha yüksek risk altındadır.
- Avusturya'ya göç sırasında yaşanan travmatik deneyimler ve Avusturya'da karşılaşılan ayrımcılık, daha kötü ruh sağlığı ile ilişkilidir.
- Almanca yeterliliği, sosyal ve iş piyasasına entegrasyon, yaşam ve barınma koşulları dayanıklılığa katkıda bulunmakta ve daha iyi ruh sağlığı ile ilişkilendirilmektedir.
- Yeterlilik Kontrolü ve Entegrasyon Yılı gibi mültecilerin istihdam edilmesine yardımcı olmayı amaçlayan entegrasyon programları, özellikle kadın mülteciler, eğitim seviyesi düşük mülteciler ve hem genç hem de yaşlı mülteciler arasında etkilidir.

İki entegrasyon programının özellikle işgücü piyasasında daha zayıf konumda olan gruplara fayda sağladığını göstermektedir. Özellikle, kadın mülteciler iki entegrasyon programından erkek mültecilere kıyasla daha fazla avantaj elde etmektedir. Bu önemli bir bulgudur, zira kadın mültecilerin daha fazla ev ve çocuk bakımı sorumlulukları nedeniyle istihdam edilme olasılıkları erkek mültecilere göre genellikle çok daha

düşüktür. Ayrıca, düşük eğitim seviyesine sahip kadınlar için özellikle olumlu etkiler gözlemlenebilmektedir.

Erişim: <https://wiiw.ac.at/how-successful-is-the-labour-market-integration-of-refugees-in-austria-n-616.html>

Anahtar Kelimeler: Avusturya, Göç, Mülteci.

8. Sağlıkta Büyük İstifa, İstihdam ve Ücretler / American Enterprise Institute (AEI) (ABD)

Yazarlar sağlık hizmetlerinde istihdam ve ücretleri sistematik olarak raporlayabilmek için ABD Çalışma İstatistikleri Bürosu tarafından çıkarılan Mevcut İstihdam İstatistiklerinde yayınlanan verileri kullanmaktadırlar. 2006 yılı Mart ayı ile 2023 yılı Haziran ayı arası istihdam, saat ve ücretler gözden geçirilmiş ve son eğilimleri yalnızca Covid-19 pandemisiyle kısıtlamayan bir analiz ortaya çıkarılmıştır. Covid-19 dönemi istihdamda önemli düşüşler yaşanmış ancak bu düşüşler kısa ömürlü olmuştur. Doktor ofisleri ve hastaneler bir yıl içinde toparlanırken huzurevleri ve konaklama tesisleri henüz tam anlamıyla toparlanamamıştır. Pandemi öncesi sağlık hizmetlerinde tüm bölümlerde yaşanan reel ücret artışı dikkatlerden kaçmamıştır. En yüksek ücret artışları doktor ofislerinde ve hastanelerde yaşanırken, en az artış ise bakımevlerinde yaşanmıştır.

2006 yılı mart ayı ile 2020 yılı ocak ayı arasında enflasyon ortalama %1,6 iken doktor ofislerinde çalışanların ücret artışı ortalama %2,7, hastanelerde çalışanlar için bu artış %2,8, bakımevlerinde çalışanlar için ise %2,2 olarak gerçekleşmiş ve diğer mesleklerdeki artış ise %2,5 olmuştur. 2020 yılı ocak ayı ile 2023 yılı Haziran ayı arasında ise bakımevlerindeki ücretler %7,0 artarak ortalama enflasyonun (ortalama enflasyon %5,0) üzerine çıkmıştır. Aynı dönemde hastanedeki ücretlerde %5,9 oranında artış yaşanmıştır. 2020-2023 arası sağlanan bu veriler, sağlık hizmetlerinde istihdam ve reel ücret artışlarının diğer mesleklere göre daha fazla olduğunu göstermektedir.

Erişim: <https://www.aei.org/articles/the-great-resignation-employment-and-wages-in-health-care/>

Anahtar Kelimeler: ABD, İstihdam, Sağlık Hizmetleri, Ücret.

B. POLİTİKA

1. Çin'in Askeri Zayıflıklarına Karşı Dikkatli Olmak / ASPI (Avusturalya)

Çin'in askeri gücü pratik açıdan tamamen kanıtlanmamıştır. Müttefiki Rusya gibi Çin'in de ciddi askeri zayıflıkları bulunmaktadır. Yazara göre; Batılı istihbarat analistleri ve politika yapımcılar, Rusya'nın ve Sovyetler Birliği'nin askeri güçlerini sürekli olarak abartmıştır. Bulduğumuz dönemde de Çin Halk Kurtuluş Ordusu hakkında aynı hatalar yapılmaktadır. Bunun nedenleri olarak;

- Düşman totaliter bir devlet olduğunda, ordunun savaş alanındaki performansını belirleyen nitel ve psikolojik özelliklerden ziyade; silahları, tankları, jet avcı uçakları, füzeleri ve ham insan gücünü değerlendirmek bunlarla beraber nicel yargılarda bulunmak daha kolaydır.
- Rusya ve Çin'in otokratik sistemleri nedeni ile savaş alanında en iyi sonuçları elde etmek için gerekli olan; yenilik, uyarlanabilirlik ve çok yönlülük türlerini uygulamada zorlanabilmektedir. Gerçek şu ki, birliklerin kalitesi ve deneyimi gibi önemli soyut unsurları göz ardı ederek, Çin ve Rusya'nın istihbarat araçlarıyla sayılabilen maddi güçleri üzerinde yoğunlaşmak kolaydır.
- Çin ve Rusya askeri kuvvetlerinin en ciddi soyut kusurlarından biri, eğitilmiş astsubaylardan oluşan kritik kitlenin eksikliğidir. Profesyonel astsubayların azlığı, totaliter orduların etkili bir şekilde savaşamayacağı anlamına geliyor ve astsubaylar, savaş alanında karar verme konusunda subaylar ve askerler arasındaki hayati bağlantıyı sağlıyor.
- Batı'da çok az kişi Rus ve Çin birliklerinin fiili bileşimine, eğitimine, hazırlığına ve yapay planlı tatbikatlar dışında ortak bir güç olarak faaliyet gösterme yeteneklerine dikkat ediyor.
- Hem Çin'deki hem de Rusya'daki otoriter liderlikler, askeri siyaseti simgeleyen köklü despotizm ve silahlı kuvvetlerinin savaş gücünü yok eden yaygın yolsuzlukla karakterize ediliyor.
- Batı'da, askerlerin yaptığı bağlılık yemini Çin Komünist Partisi'ni, Sovyet Ordusu'nun ise SSCB'yi savunmak için olduğu yeteri kadar anlaşılmamaktadır. Çin

birlikleri, zamanlarının çoğunu Komünist Parti propagandasını incelemek ve yeniden canlandırmak için harcamak zorunda kalıyor, bu durum askeri uzmanlığı daha kötü bir hale getiriyor.

Maddeler Çin ve Rusya'nın zayıflıklarını ve eksikliklerini ortaya koymaktadır. Çin ve Rusya'nın eksiklikleri aynı değildir çünkü Çin'in Rusya gibi fazla bir savaş pratiği yoktur. Ancak Çin, Ukrayna savaşında kötü bir performans sergileyen Rus ordusunun ölümcül zayıflıklarının çoğunu paylaşmaktadır.

Kaynak: ASPI

Erişim: <https://www.aspistrategist.org.au/be-alert-to-chinas-military-weaknesses/>

Anahtar Kelimeler: Çin, Rusya, Savaş, Zayıflık.

2. Ukrayna Destek Takibi: Ocak 2022'den Bu Yana Yeni Yardımlar En Düşük Seviyeye Geriledi / KIEL Institute for The World Economy (Almanya)

2023 yılı Ağustos ve Ekim ayları arasında taahhüt edilen yeni yardım miktarında ciddi bir azalma yaşanmıştır. 2022 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında %87'lik bir düşüş yaşanmış ve yeni açıklanan yardım paketlerinin toplam değeri sadece 2,11 milyar Euro

olmuştur. Son üç ayda takip edilen 42 ülkeden sadece 20'si yeni yardım paketi taahhüdünde bulunmuştur. Savaşın başladığı ilk gün ile kıyaslandığında yardım yapan ülke sayısı ilk kez bu kadar azalmıştır. Avrupa Birliği ve ABD tarafından daha az yeni taahhütte bulunulmuştur.

ABD'nin önerdiği yeni yardım paketi gelecek yıla ertelenmiş ve AB'nin Ukrayna Mali Yardım Programı'nın onaylanması durmuştur. Geriye kalan aktif yardım eden ülkeler ise Hırvatistan, Finlandiya, Almanya, İrlanda, Litvanya, Lüksemburg, Hollanda, Norveç, İsveç ve İsviçre gibi münferit Avrupa ülkeleri ile Kanada ve Birleşik Krallık gibi NATO ülkeleridir. Danimarka, Almanya ve Norveç, daha önce taahhüt ettikleri çok yıllık programların bir parçası olarak son 3 ay içerisinde sırasıyla 1,2 milyar Euro, 1 milyar Euro ve 662 milyon Euro askeri yardımda bulunmuştur.

Toplam 25 milyar avroluk ağır silah taahhütlerinin (Ocak 2022-Ekim 2023) %43'ünü ABD, %47'sini tüm AB ülkeleri ve kurumları, geri kalanını ise başta Birleşik Krallık ve Kanada olmak üzere diğer ülkeler oluşturmaktadır. Geçtiğimiz 3 ay içerisinde (Ağustos, Eylül, Ekim) AB ülkeleri ağır silahlar için 780 milyon avro taahhüt ederken, ABD 500 milyon Avro taahhüt etmiştir. Almanya'nın yeni Patriot ve IRIS-T hava savunma sistemleri ve Danimarka'nın Hollanda ve İngiltere ile ortak havacılık koalisyonunun bir parçası olarak 19 F-16 savaş uçağı ile Ağustos 2023'ten bu yana Almanya ve İskandinav ülkeleri tarafından yapılan yeni taahhütler bu eğilimi yönlendirmektedir. AB askeri yardım iş birliğinin diğer örnekleri arasında Hollanda, Danimarka ve Çek Cumhuriyeti arasında Ukrayna'ya 15 adet çağdaştırılmış T-72EA ana muharebe tankı sağlamak üzere yapılan yeni ortak tedarik anlaşmaları yer almaktadır.

Ukrayna'ya Destek Takibi, 24 Ocak 2022'den bu yana (şu anda 31 Ekim 2023'e kadar) Ukrayna'ya taahhüt edilen askeri, mali ve insani yardımları izlemekte ve ölçmektedir. Başta AB üyesi ülkeler, G7'nin diğer üyeleri, Avustralya, Güney Kore, Türkiye, Norveç, Yeni Zelanda, İsviçre, Çin, Tayvan, Hindistan ve İzlanda olmak üzere 41 ülke yer almaktadır.

Erişim: <https://www.ifw-kiel.de/publications/news/ukraine-support-tracker-new-aid-drops-to-lowest-level-since-january-2022/>

Anahtar Kelimeler: Destek, Ukrayna, Yardım.

3. Pentagon, Çin'in Pazar Hakimiyetine Karşı İHA Ordusu Kurmayı Planlıyor / The Washington Post (ABD)

Ukrayna'da devam eden savaş ortamı, modern savaşlarda düşük maliyetli dron ordularının ne kadar önemli olduğunu kanıtlamıştır. Savunma uzmanları, ABD ve Çin arasında bir savaşın gerçekleşme ihtimaline karşı Washington'un Çin'den bağımsız bir İHA tedarik zincirine ihtiyacı olduğunu söylemektedir. Pentagon, ABD'nin İHA üretimini teşvik etme ve Çin'in bu pazardaki hakimiyetini kesme umuduyla binlerce küçük İHA ile bir ordu kurmayı planlamaktadır. Pentagon, gelecek yılın sonuna kadar Replicator aracılığıyla "binlerce" İHA üretmeyi hedeflemektedir. Daha önce Savunma Bakanlığı'nda otonom silahlar politikasını geliştirmek için çalışmış olan Yeni Amerikan Güvenliği Merkezi'nin başkan yardımcısı Paul Scharre, savunma bütçelerindeki uzun çekişme süreci göz önüne alındığında bu hedefin zorlayıcı olduğunu nitelemektedir.

ABD'li askeri planlamacılar; insanlar tarafından uçurulan uçaklara destek olabilecek, ucuz, otonom İHA'lardan oluşan büyük filolar inşa etme stratejisini giderek daha fazla tercih etmektedir. F-35 gibi jetlerin yanında uçmak üzere "sadık kanat adamı" dronlar geliştirilmektedir. Savaş alanının etrafında dolaşabilen ve hedefleri kendi başına bombalayabilen insansız hava araçları (İHA), çok sayıda ülke tarafından geliştirilmeye devam etmektedir.

Kaynak: The Washington Post

Geçtiğimiz ay Federal hükümet, Çin ve ulusal güvenlik tehdidi olarak kabul edilen diğer ülkelerde üretilen insansız hava araçlarının satın almasını yasaklayacak bir yasa tasarısını Meclis'e sunmuştur. Geçtiğimiz yıl FBI'nın DJI insansız hava araçlarını satın alıp kullandığı haberinin ortaya çıkması Washington'da şaşkınlığa neden olmuştur. Kısmen kendi bütçesinin olmaması nedeniyle Washington'daki Replicator programı hakkında hala birtakım şüpheler bulunmaktadır. Ayrıca Pentagon'un ABD sanayi üssündeki genişlemeyi sürdürmek için yıllık bazda yeterli miktarda insansız hava aracı satın alıp almayacağı da belirsizliğini korumaktadır. Girişimin birçok detayı belirsiz olsa da ABD'li dron üreticileri Replicator programında yer almak için kıyasıya yarışmaktadır. Pazarın ne kadar büyük olacağı belirsiz olsa da küçük dronların önümüzdeki yıllarda sivil sektörlerde de daha yaygın şekilde kullanılmaya devam etmesi beklenmektedir.

Erişim: <https://www.washingtonpost.com/technology/2023/12/01/pentagon-drones-replicator-ukraine/>

Anahtar Kelimeler: ABD, Çin, Dron, İHA, Pentagon, Üretim.

4. Değişen Dünyada Türkiye - AB İlişkilerine Yön Vermek: Kullanılmayan Potansiyelin Değerlendirilmesi / EPC (Belçika)

Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki ilişkilerde çeşitli iş birlikleri ve anlaşmazlıklar yaşanmıştır. Ciddi zorluklara rağmen ilişkinin kalıcı olması, özellikle jeopolitik çalkantıların olduğu bu dönemde daha güçlü bir katılımı gerektirmektedir. 14-15 Aralık'ta yapılacak Avrupa Konseyi'nde, AB devlet ve hükümet başkanları, raporda ana hatlarıyla belirtilen, özellikle Türkiye-AB Gümrük Birliği'nin modernizasyonu ve belirli kategoriler için vize kolaylığı sağlanmasına yönelik müzakerelerin başlatılması olmak üzere bağların yeniden canlandırılmasını amaçlayan önerileri onaylamalıdır.

Rusya'nın Ukrayna'yı topyekûn işgal etmesi, Orta Doğu'daki savaş ve kalıcı kriz ortamı Türkiye-AB ilişkilerinin yeniden önem kazanmasına neden olmuştur. Türkiye'nin Avrupa ile Orta Doğu arasında köprü oluşturan stratejik konumu ve kilit bir NATO üyesi statüsü, onu bölgesel güvenlik sorunlarının çözümünde ve istikrarın desteklenmesinde merkezi bir oyuncu haline getirmektedir. Borrell ve Avrupa'nın Komşuluk ve Genişlemeden

Sorumlu Komisyon Üyesi Olivér Várhelyi tarafından sunulan rapor, mevcut durumun ayrıntılı bir analizini sunmanın yanı sıra ekonomik ilişkiler dahil olmak üzere daha geniş küresel ve bölgesel gelişmelere işaret edilmiştir. Türkiye'nin hem bir ortak hem komşu ve en önemlisi ise AB'ye katılım adayı olarak tanıyan yaklaşım vurgulanmıştır. Rapor aynı zamanda;

- Dış politikada iş birliğinin artırılması,
- Gümrük birliğinin modernleştirilmesi,
- Vize kolaylığı,
- İleriye yönelik bir ortak vizyon kurma

gibi konuların da üzerinde durulmaktadır.

Kaynak: European Union

Erişim: <https://www.epc.eu/en/Publications/Navigating-Turkiye-EU-relations-in-a-changing-world-Seizing-untapped~56c6d8>

Anahtar Kelimeler: AB, İş Birliği, Rapor, Türkiye.

5. Ekvador'da Lasso Devri Bitti, Noboa Devri Başladı / CEPR (ABD)

Noboa'nın Ofisteki İlk Günleri

Yeni seçilen Ekvador Devlet Başkan Daniel Noboa, 23 Kasım'da Ekvador yasama organı Ulusal Meclis önünde yemin ederek göreve başlamıştır. 28 Kasım'da ise Ulusal Meclis'e bir vergi reformu tasarısı sunarak kampanya vaatlerinden birini de yerine getirmiştir. Sunulan reformda herhangi bir vergi artışı öngörülüyor. Bunun yerine gençlere istihdam sağlayan şirketlere vergi indirimi, yenilenebilir enerji yatırımlarına vergi muafiyeti, inşaat ve gayrimenkul sektörlerine KDV indirimi, yabancı yatırımcılara geçici mali ikamet programı, kamu-özel ortaklıklarını teşvik etme çalışmaları, ödenmemiş vergilerdeki faiz ve cezaları affeden bir vergi affi ve diğer hükümlerin yanı sıra gümrüksüz bölgeler için daha fazla avantaj içeren yeni rejimler içeriyor. Noboa'nın daha geniş bir eş zamanlı yasa teklifi paketi sunmak için kısa süre içinde olağanüstü hâl ilan etmesi bekleniyor.

Yeni Kabine

Daniel Noboa'nın kabinesi gençlik ve cinsiyet eşitliğiyle öne çıkıyor. Kabine, yaş ortalaması 42 olan 13 erkek ve 13 kadından oluşuyor; en genç bakanlar 25 ve 26 yaşında. Kabinede; kampanya üyeleri, iş adamları, akademisyenler, memurlar, bir mühendis, bir hâkim ve bir tıp doktorunun yanı sıra diğer mesleklerden kişiler de yer alıyor.

Dış Politika

Seçimi kazandıktan günler sonra Noboa, İspanya, İtalya ve Amerika Birleşik Devletleri'ne gitmek üzere Ekvador'dan ayrılmış, İspanya'da göçmenler, yatırımcılar, Kral Felipe VI, yerel liderler ve İspanya'nın profesyonel futbol ligi La Liga'nın başkanıyla görüştü. İtalya'da organize suçla mücadeleyi görüşmek üzere İtalyan-Latin Amerika Uluslararası Örgütü ile bir araya geldi. Amerika Birleşik Devletleri'nde, yatırım bankaları ve Uluslararası Para Fonu, Amerikalılar Arası Kalkınma Bankası ve Dünya Bankası gibi uluslararası finans kurumlarıyla toplantılar düzenledi. Latin Amerika ve Karayipler Kalkınma Bankası (CAF) ile de görüştü. Ekonomi ve maliye bakanı, hükümetin özellikle altyapı projeleri için finansman aradığını belirtti. Noboa'nın göreve başlama töreninde Kolombiya Devlet Başkanı Gustavo Petro ile yaptığı görüşmede ikili, Ekvador'un enerji

krizi, iklim krizi, şiddet ve uyuşturucu kaçakçılığı ile Kolombiya'yı da etkileyecek olan yaklaşan kuraklığa yönelik ikili müdahalelerin koordine edilmesi konusunu tartıştı.

Lasso'nun Belirsiz Geleceği

30 Kasım'da Ulusal Meclis, eski Başkan Guillermo Lasso'yu zimmete para geçirmeden "siyasi olarak sorumlu" ilan eden bir kararı kabul etti. Lasso hükümeti ile Ekvador'da sıklıkla "Arnavut Mafyası" olarak tanımlananlar arasındaki kilit bağlantı olarak bilinen Lasso'nun kayınbiraderi ve yakın iş ortağı Danilo Carrera, ev hapsine tabi tutuldu. Sahte kamu sözleşmeleri ve kamu kuruluşlarındaki randevu karşılığında nakit ödeme planının düzenlenmesindeki rolü nedeniyle organize suç suçlamalarıyla karşı karşıya bulunuyor.

Erişim: <https://cepr.net/ecuador-news-round-up-noboas-first-weeks-in-office/>

Anahtar Kelimeler: Başkan, Ekvator, Lasso, Noboa.

6. Putin Fırtınalı Körfez Ziyaretinin Ardından İranlı Reisi ile Moskova'da Buluştu / Breaking Defence (ABD)

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin Beyrut-Körfez'e yaptığı kısa ama gösterişli ziyaretin ardından, İran Devlet Başkanı İbrahim Reisi ile perşembe günü Moskova'da bir araya gelmiş ve ikili yoğun bir şekilde görüşmüştür. Gazze'deki savaş, petrol fiyatları ve Ukrayna'daki çatışma hakkında istişarede bulunmuşlardır. ABD ise Moskova ve Tahran arasındaki bu yakınlaşmayı endişeyle izlemiştir. ABD askeri, İran'ın Rusya'ya Ukrayna'nın işgalinde kullanılmak üzere yüzlerce insansız hava aracı (İHA) sağladığını söylerken, Rusya ise suçlamayı reddetmektedir. ABD İran'ı da 7 Ekim'de İsrail'e düzenlenen saldırıdan önceki yıllarda Gazze'deki Hamas'a, Yemen'deki Husi isyancılarına ve Lübnan'daki silahlı grup Hizbullah'a mali destek ve silah sağlamakla suçlamıştır. Reisi'nin Putin'le yaptığı görüşmede İsrail'in Gazze Şeridi'ndeki "soykırım ve insanlığa karşı suçlara" derhal son verilmesi çağrısında bulunduğu ve bu çatışmanın ABD ve Batı tarafından desteklendiği söylediği bildirilmiştir. Putin de daha önce devam eden çatışmadan dolayı Batı'yı suçlamıştır.

Reisi'nin Moskova ziyareti, Putin'in Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri liderleriyle görkemli bir şekilde buluştuğu Körfez'e yaptığı fırtınalı ziyaretten

dönmesinden sadece bir gün sonra gerçekleşmiştir. Breaking Defense ile konuşan analistler, toplantılarda tartışılanların ötesinde, gezinin kendisinin bir mesaj olduğunu söylemiştir.

Ulrichsen "Putin'in [Körfez'deki] yüksek profilli toplantılarında hem enerji politikasına hem de Gazze'ye odaklanıldığı göz önüne alındığında içerik açısından Rusya'nın Ukrayna'yı işgaline de tepki konusunda, derin uluslararası bölünmeler göz önüne alındığında ise sembolizm açısından önemlidir" demiştir.

Benzer şekilde, bağımsız Emirlik düşünce kuruluşu Trends Research & Advisory; Raisi'nin Moskova ziyaretinin, Rusya'nın "ABD ve müttefiklerinin Rusya'yı yaptırımlar yoluyla izole etme girişimlerinin başarısızlığını kanıtlamayı amaçlayan Batı dışındaki küresel ittifakları teşvik etmeye yönelik daha geniş stratejisinin" bir parçası olduğunu belirtmiştir.

Kaynak: Anadolu

Erişim: <https://breakingdefense.com/2023/12/russias-putin-meets-irans-raisi-in-moscow-after-whirlwind-gulf-visit/>

Anahtar Kelimeler: ABD, İran, Körfez, Rusya, Ziyaret.

C. ÇEVRE

1. Avrupa'nın Kritik Madenlerde Çin'e Bağlı Olmak Konusundaki Korkusu / PIIE (ABD)

Avrupa, 2022 yazında borulu Rus doğal gazının kesilmesi nedeniyle zorluklarla karşılaştı. Fosil yakıtlar tüm AB ithalatının yüzde 20'sini oluşturuyor ve enerji, Avrupa Birliği'ndeki tüketici fiyat sepetinin yaklaşık onda biri olmaya devam ediyor. Avrupalı seçmenlerin ise bu tür aksaklıklara tahammülü yok. Fosil yakıtların aksine, "kritik hammaddelerin" toplam ithalat veya tüketicilerin satın alımları arasında gözle görülür bir payı yok. Sonuç olarak, varsayımsal Çin arz kesintileri, tüketicilerin enerji dışı harcanabilir gelirlerinde ekonomik bir gerilemeye neden olacak bir azalmaya yol açmayacak.

Kaynak: Reuters Connect/Wang chun

Kritik hammadde tedarik güvenliğini teşvik etmek için çeşitli politikalar mevcuttur;

- Birincisi "çeşitlendirme sübvansiyonları". Çin'in bu pazarların birçoğuna hâkim olma sebebi, hammaddelerin yalnızca Çin'de bulunmasından kaynaklı değil, Çin'in bu mineralleri çıkarması ve işleminin genellikle başka yerlere göre çok daha ucuz olmasından kaynaklıdır.

- İkincisi, Avrupa Birliği'nin kritik hammaddelerin geri dönüşümünü teşvik etmesi ve zorunlu kılmasıdır.
- Üçüncüsü, hükümetler önemli görülen hammaddeleri satın alıp stoklayabilir ya da işletmeleri vergi indirimleri veya belirlenen firma düzeyinde stok seviyeleri yoluyla bunu yapmaya teşvik edebilir.

Karbonsuzlaştırma kadar dramatik bir ekonomik geçişte her zaman darboğazlar ortaya çıkacaktır. Tayvan'a karşı savaş riski ve buna bağlı olarak Çin'e yönelik yaptırım tehditleri sıfır değil, ancak hammadde bağımlılığı şu anki fosil yakıt bağımlılığı kadar ciddi değil. Bu sebeple Avrupa Birliği'nin gelecekteki kritik hammadde kısıtları konusunda aşırı endişe duyması ve bunları gidermek için ABD tarzı korumacılık ve büyük ulusal güvenlik odaklı sübvansiyonları önermesi, fiyat odaklı piyasa güçlerinin sağladığı ekonomik esnekliği göz ardı ediyor ve mali kaynakları israf ediyor.

Erişim: <https://www.pii.com/blogs/realtime-economics/europes-fear-dependence-china-critical-minerals-overblown>

Anahtar Kelimeler: Avrupa, Çin, Fosil Yakıt, Hammadde, Karbon, Rusya.

2. Güvenli Su, Su Tasarrufu Sağlar / Food and Agriculture Organization of the United Nations (İtalya)

Honduras'ın başkenti Tegucigalpa'da su sıkıntısı hayatın bir gerçeği. Pek çok hanenin güvenli içme suyuna erişimi yok ve akiferler ve göller gibi su kaynakları giderek tükeniyor. Bu arada ihtiyaçlar da artıyor. Artan nüfus, büyüyen sanayi ve genişleyen tarım su kaynaklarını endişe verici boyutlara taşıyor.

Endüstriyel, evsel ve tarımsal su ihtiyaçları arasındaki hassas dengeyle boğuşmak birçok ülke için ortak bir zorluktur. Su sadece günlük yaşamımız için değil, gıda üretimi ve işlenmesi için de paha biçilmez bir kaynaktır. Ancak bu hayati kaynak üzerindeki baskı her geçen gün artıyor. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ve Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) ortak gıda standardı belirleme organı olan Codex Alimentarius Komisyonu, çeşitli su türlerini ve bunların gıda üretiminde uygunluğunu incelemeye başladı.

Daha önce Codex Alimentarius'un temel metni olan Gıda Hijyeni Genel İlkeleri, gıda üretimi ve işlenmesi için içilebilir veya temiz su kullanılmasını tavsiye ediyordu. Ancak, dünyanın dört bir yanındaki uzmanlar bu tavsiyenin pratikliğini ve sürdürülebilirliğini araştırmaya başladı.

Gıda üretiminde su kullanımı çeşitli sağlık tehditlerine yol açabilir. Bu tehlikeleri değerlendirmek ve tüketici sağlığı üzerindeki potansiyel etkilerini değerlendirmek JEMRA'nın (Mikrobiyolojik Risk Değerlendirmesi Ortak FAO/WHO Uzman Toplantıları) göreviydi. JEMRA, geri kazanılmış, geri dönüştürülmüş, devridaim veya atık su gibi farklı su türlerinin, gıda güvenliğini sağlamak için kullanıldıkları amaca nasıl uygun olabileceğini araştırdı. Bu bulgular Codex'in yeni su kılavuzunda yer aldı.

2023 yılında SENASA tarafından hükümet yetkilileri, endüstri ve akademi dünyasını kılavuzda yer alan metin ve araçlarla tanıştırmak amacıyla ulusal bir çalıştay düzenlenmiştir. Artan su kıtlığı ve su mevcudiyeti ve kalitesindeki küresel eşitsizlikler nedeniyle, Codex kılavuzları suyun gıda güvenliğini sağlarken aynı zamanda gereksiz su tüketimini ve israfını azaltacak şekilde yönetilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Erişim: <https://www.fao.org/fao-stories/article/en/c/1673472/>

Anahtar Kelimeler: Kıtık, Su Kıtığı, Tasarruf.

3. Paris Anlaşması Hedefleri Uğrunda Farklı Ülkelerde Oluşacak Kirlilik Sorunu / ACI Perspectives (Singapur)

2016 yılında çoğu ülke, küresel sıcaklık artışlarını 2°C'nin altında sınırlama hedefiyle Paris Anlaşması'nı onayladı. Bu hedefe ulaşmak sera gazı emisyonlarının azaltılmasına bağlıdır. Fosil yakıtların yakılmasının sera gazı emisyonlarının önemli bir nedeni olduğu göz önüne alındığında, fosil bazlı enerjiden temiz enerjiye geçiş hayati önem taşımaktadır. Bu geçiş, küresel temiz enerji yatırımlarında önemli bir artış sağlamaktadır. Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı'na göre, yenilenebilir enerjiye yapılan küresel yıllık yatırımlar 2016'dan 2022'ye neredeyse iki katına çıkmıştır.

Temiz enerji yatırımının önemi konusunda fikir birliğine varılmış olmakla beraber hem ulusal hem de sınır ötesi yayılma açısından karbon emisyonlarının etkisinin anlaşılmasında boşluklar bulunmaktadır. Bu boşluklar, bir ülkedeki temiz enerji girişimlerinin komşu ülkelerdeki benzer faktörleri etkileyebildiği ve bu faktörlerden etkilenebildiği konusundadır. Etkilenmenin sebebi ise komşu ülkeler arasındaki karbon emisyonlarının birbirine bağlılığından ileri gelmektedir.

Kaynak: Asia Competitiveness Institute

ACI tarafından 72 ülkenin 2000'den 2018'e kadar olan verilerinin incelendiği araştırma bu etkileri değerlendirmiştir. Karbon emisyonlarının birbirine bağlı doğasını düzelteren bir Mekansal Durbin Modeli kullanan çalışma, yerel temiz enerji yatırımlarının yurtiçi karbon emisyonlarını azalttığını doğrulamakta. Bu tür bir yatırımdaki %1'lik bir artış, ülkeye özgü faktörler göz önüne alındığında, genellikle yurt içi karbon emisyonlarını yaklaşık %0,05 oranında azaltmakta. Aynı zamanda yurt içinde kişi başına düşen kirli enerji (yani yenilenemeyen enerji) tüketimini de azaltmaktadır.

Çalışma devamında, komşu ülkelerdeki temiz enerji yatırımlarının yurt içi karbon emisyonlarını ve kirli enerji tüketimini istemeden artırabileceğini de ortaya koymaktadır. Bu, temiz enerji taahhüt eden ülkelerdeki şirketlerin yüksek emisyonlu üretim faaliyetlerini daha az katı çevre politikalarına sahip komşu ülkelere kaydıracağı bir senaryo olan 'karbon kaçışını' akla getirmektedir. Başka bir deyişle kirliliğin bir ülkeden diğerine taşınması olarak da yorumlanabilmektedir.

Temiz enerji yatırımlarına yönelik ulusal çabalar emisyonların azaltılmasında kilit rol oynasa da küresel dekarbonizasyon hedeflerine ulaşmak için tek başına yeterli değildir. Karbon kaçağı olgusu çevre politikalarında uluslararası iş birliğinin gerekliliğini vurgulamaktadır. Daha zayıf çevre düzenlemelerine sahip ülkeler, daha katı politikalara sahip ülkelerin kirlilik hedefi haline gelme riskiyle karşı karşıyadır. Bu nedenle, çevresel yönetiminde izole eylemlerden daha uyumlu bir bölgesel ve küresel yaklaşıma geçiş yapmak ve karbon emisyon kontrolü için küresel bir çerçeve geliştirmek önem teşkil etmektedir. Bu çerçeve; sınır karbon düzenlemeleri, karbon emisyonu için standartlaştırılmış fiyatlandırma ve yüksek emisyonlu faaliyetlere ilişkin tüketim vergileri gibi karbon kaçağını önlemeye yönelik stratejileri içermelidir.

Erişim: <https://aciperspectives.com/2023/12/13/the-challenge-of-offshoring-pollution-in-pursuit-of-paris-agreement-goals/>

Anahtar Kelimeler: Emisyon, Karbon, Kirlilik, Temiz Enerji.

4. WFP, Somali'deki Sel Felaketi Nedeniyle Açlık Çeken Ailelere Yardım Ediyor / World Food Programme (İtalya)

Dünya Gıda Programı'ndan (WFP) aldığı yardımla ilgili konuşan Abdi, "Bize her şey söylendi: ne yapacağımız, nereye gideceğimiz ve önemli ev eşyalarını toplamamız gerektiği. Nakit kuponları da yardımcı oldu."

Abdi, El Niño hava koşullarının daha da kötüleştirdiği, güney ve orta Somali'yi kasıp kavuran ölümcül sellerin evlerini terk etmek zorunda bıraktığı 700.000 kişiden biri. O ve ailesi, şimdi durgun suya ve kokuşmuş çamura saplanmış boş çadırlardan oluşan hayalet bir kasaba olan yakındaki Wadi Shabelle'den Ifitin'in daha yüksek yerlerine tahliye edildi.

Somali'nin kayıtlı tarihindeki en uzun kuraklıktan sadece aylar sonra gelen seller acımasız bir şaka gibi hissettiriyor. Kuraklık ülkeyi kıtlığın eşiğine getirmiş, insani yardımların büyük ölçüde artırılmasıyla güçlükten önlenmişti. Şimdi ise Doğu Afrika'nın büyük bölümünü etkisi altına alan sağanak yağışlar ve yükselen sular, savunmasız toplulukların toparlanma şansını elinden aldı.

Ancak WFP ve Hükümet yetkilileri, Abdi ve ailesini, diğer pek çok kişiyle birlikte, sel vurmadan önce sellere hazırlanmak için fon ve bilgi ile donattı. Aile, Afrika'da sellere karşı ilk önleyici eylem programımızla ulaşılan on binlerce Somalili arasında yer alıyor. Aşırı hava koşullarının etkilerini önceden tahmin etmeye ve azaltmaya yönelik bu program kısa bir süre önce Somali Afet Yönetim Ajansı ile koordinasyon içinde başlatıldı.

Yağış tahminleri önemli eşikleri geçer geçmez WFP, Juba ve Shabelle nehirleri boyunca beklenen sel bölgelerindeki 200.000'den fazla kişiye önleyici nakit transferleri gönderdi. Bu para, tahliye masraflarını karşılamalarını ya da taşındıktan sonra hayati önem taşıyan malzemeleri satın almalarını sağladı. WFP ayrıca yüz binlerce insanı yaklaşan sel konusunda uyarmak ve planlamalarında onlara rehberlik etmek için yerel radyo, hoparlör ve cep telefonu sesli mesajlarını kullandı. Bu girişimler, afet meydana geldiğinde daha az insanın acil insani yardıma ihtiyaç duyması anlamına gelebilir. İftin'deki pek çok kişi için bu tam zamanında geldi.

Kaynak: WFP/Petroc Wilton

Erişim: <https://www.wfp.org/stories/anticipating-somalias-flood-crisis-how-wfp-helped-families-prepare>

Anahtar Kelimeler: Afet, Somali, Yardım.

5. Araştırmaya Göre Biyoenerji İkinci Çeyrekte 13,3 Milyon Ton CO2 Emisyonunu Önledi / FGV (Brezilya)

Biyoekonomi Bilgi ve İnovasyon Gözlemevi, hafif yakıtları kapsayan karbondan arındırma panosunun yeni versiyonunu piyasaya sürdü. Amacı, biyoenerjinin sera gazı emisyonlarını azaltım üzerindeki etkileri analiz edip tüketimi üç ayda izlemektir.

2023'ün ikinci çeyreğine ait sonuçlar:

- Geçen yılın aynı dönemine göre hafif yakıt tüketimi yüzde 11,5; motorin tüketimi yüzde 3,3 artış göstermiştir.
- Etanol üretimindeki çevre ve enerji verimliliğinde yüzde 2'ye artışa rağmen, biyoyakıtın toplam tüketimlerinin içindeki payının düşmesi, hafif yakıtın karbon yoğunluğunun yüzde 3,4 kötüleşerek 6,4 gCO₂Eq/mj (megajoulenin enerji başına düşen gram CO₂ miktarı) olmasına sebep olmuştur.
- Enerji verimliliği ve çevre alanında yüzde 3,5'lik artış ve dizele eklenen biyodizel miktarındaki artış dizelin karbon yoğunluğunda yüzde 2,1 iyileşme ile 76,7 gCO₂Eq/mj olmuştur.
- Toplam sera gazı emisyonları, hafif yakıt tüketiminden (yüzde 15,2) dolaylı 28 milyon metrik ton co₂ eşdeğeri ve dizel tüketiminden (yüzde 1,5) 44,4 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.
- Biyoenerji varlığıyla önlenen emisyonlar, sadece 2023'ün ikinci çeyreğinde hafif ve ağır araçlarda toplam 13,3 milyon ton co₂ eşdeğerine ulaştı. Bu da 32.300 hektar ağaç dikimine eşittir.

Biyoekonomi Bilgi ve İnovasyon Gözlemevi araştırmacısı ve koordinatörü olan Luciano Rodrigues; "İkinci çeyrekte dizel emisyonlarını izlemeye başladık. Rapordaki sonuçlar, kamu politikalarının düzenleyici çerçevesindeki değişikliklerin ve piyasa koşullarının Brezilya'daki ulaşım sektöründeki emisyon dinamiklerinin nasıl etkilendiğini göstermektedir." diyerek açıklama yapmıştır. Çalışmada hafif yakıtlar ve dizel olmak üzere 2 başlık halinde inceleme yapılmış olup, dizele ait veriler aşağıdaki şekilde listelenmiştir:

- a. **Tüketim ve Karbon Yoğunluğu:** 'B Dizel' denilen saf ve biyodizel karışımının tüketimi 2023'te yüzde 3,4 artışla 16 milyar litre oldu. Dizel tüketimi 2022'nin ikinci çeyreğine oranla yüzde 2,1 artış gösterdi ve bu yılın ikinci çeyreğinde 76,7 gCO₂Eq/mj olarak kaydedildi. Geçen senenin ikinci çeyreği ve bu senenin aynı zaman aralığı karşılaştırılırsa biyodizeldeki karbon yoğunluğu yüzde 3,5 artmış, 18,2 gCO₂Eq/mj olarak hesaplanmıştır. Dolayısıyla, dizel tüketimindeki karbon yoğunluğunda söz konusu iyileştirme, biyodizel üretimiyle bağlantılı olup çevre ve enerji verimliliğinde sağlanan kazançtır.
- b. **Sertifikalı Tesis Sayısı:** Bu senenin haziran ayı itibarıyla 37 tesis bulunmaktadır.
- c. **Sera Gazı Emisyonları:** 2022'nin ikinci çeyreğinde 43,7 iken bu senenin aynı döneminde yüzde 1,5 artışa 44,4 milyon ton CO₂ye ulaşmıştır.
- d. **Biyoenjerji ile Önlenen Sera Gazı Emisyonları:** 2022 senesinin ikinci çeyreğinde 3,5 milyon ton CO₂ önlenirken, 2023 'ün aynı döneminde 4,4 milyon ton CO₂ önlenmiştir. Bunun için ise 10.700 hektar tropikal ormanın dikilmesi gereklidir.

Kaynak: FGV

Erişim: <https://portal.fgv.br/en/news/bioenergy-avoids-133-million-tons-co2-emissions-second-quarter-study-reveals>

Anahtar kelimeler: Biyoyakıt, Dizel, Emisyon, Sera Gazı.

6. Nükleer Enerji COP28'in Merkezinde / Centre for Air Power Studies (Hindistan)

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Sözleşmesinin (UNFCCC) yıllık toplantısı olan konferansın 28.si COP28 olarak 30 Kasım 2023'te Dubai'de yapıldı. Bu toplantıya 70.000'den fazla delege katıldı ve 13 gün sürdü. 200 ülkeden gelen temsilciler, artan küresel sıcaklığı sınırlandırma hedefini değerlendirmek, tartışmak ve politikalar oluşturmak için bir araya geldi. IEA (Uluslararası Enerji Ajansı) raporunca 'Yenilenebilir Enerji kapasitesinin üç kat artırılmasının 2030'a kadar net 0 emisyon senaryosunda en büyük güç olacağını ' kabul etti. Bu senenin ana konusu GST (küresel hisse senedi sayısı) oldu. 2018 senesinde Polonya'da düzenlenen COP24 sırasında GST'nin ele aldığı üç ana konunun (iklim azaltımı, uyum ve uygulama araçları) olacağı konusunda anlaşmaya varıldı. Bu süreç; veri toplama, teknik değerlendirme ve rapor sentezi olarak üç aşamalı sürece bölündü. Bu sebeple bu yılki vizyon sentez raporu ışığına dayanacaktır.

Kaynak: International Atomic Energy Agency

Birleşmiş Milletler Çevre Programı'nda (UNEP)olan rapora göre küresel ısınmayı 1,5°C ile sınırlama olanakları %14'tür. Ayrıca IEA'ya göre (Uluslararası Enerji Ajansı) 2050 yılına kadar net sıfır emisyona ulaşım ve küresel sıcaklıklardaki artışı 1,5 °C sınırlama taahhütleri için söylem ve eylemler arasındaki boşluğun kapanması gerekmektedir.

Fosil yakıt bağıllığını azaltıp temiz enerji üretimini artırmak, enerji verimliliğini de en üst düzeye çıkartıp iklim değişikliğinin ciddi etkisiyle karşı karşıya kalan mali yönden savunmasız ülkelere destek olmak, temiz enerji kullanımını hızlandırmak COP2’de ele alınacak temel konulardır. Bu çerçevede nükleer enerji, bu hedeflere ulaşmanın temeli olarak görülmektedir. Nükleer topluluklar, nükleer enerjiye yönelik küresel desteği yoğunlaştırmak ve kapasiteyi artırmak için politika yapımcılarla aktif ilişki kurarak önemli rol oynamaktadır.

Yeni Delhi Bildirgesi, gelişmekte olan ülkeler için NDC’leri (Ulusal ortak belirlenmiş katkılar) için 2030’a kadar 5,9 trilyon ABD doları ve temiz enerji teknolojili 0 emisyon hedefine ulaşım için 4 trilyon ABD doları kabul etti. Gelişmiş ülkeler, küresel enflasyon döneminde ve devam eden Ukrayna savaşında bu fonları artırmaya yönelik çalışmalar için imza attılar. Bu nedenle, iklim görevindeki temel zorluk ve iklim yatırımlarının sorumluluk paylaşımı konusunda konuşmalar da vardır. Sera gazı emisyonlarını azaltma, karbon nötr hedefi için gelecekteki toplantıların ve anlaşmaların aracılık etmesi, karbonsuzlaşma politikalarının gözden geçirimi, azaltma hedeflerinin ele alınması konusunda vurgu gereklidir.

Erişim: <https://capsindia.org/nuclear-power-centre-stage-at-cop28/>

Anahtar kelimeler: COP28, Emisyon, Enerji Verimliliği, Karbon.

D. SOSYAL

1. Kamu Konutları Bekar Ebeveynliği Nasıl Teşvik Ediyor ve Evliliği Nasıl Cezalandırıyor? / American Enterprise Institute (ABD)

Kiralardaki salgın sonrası artış, özel konut piyasasının mütevazı imkanlara sahip olanları kaçınılmaz olarak başarısızlığa uğrattığı görüşünü körükledi. Sol Eğilimli Bütçe Politikaları ve Öncelikleri Merkezi, kiralardaki kısa vadeli artışın sadece bu temel piyasa başarısızlığını dramatize ettiği fikrini özetliyor.

ABD'de İkinci Dünya Savaşı sonrası özel konut yapımındaki bolluğun da gösterdiği gibi, pek çok açıdan hatalıydılar. Ancak kamu konutlarının bile iki geliri, iyi ev idaresi alışkanlıkları ve kira ödeme kapasitesi olan haneler için ayrılmasının önemi konusunda kafaları karışık değildi. Aslında, kamu konutlarının başlangıçta sadece inşaat maliyetleri için sübvansede edilmesi gerekiyordu; kira gelirleri, işletme ve sermaye giderlerini karşılayacaktı.

Nicolas Dagen Bloom'un Public Housing that Worked adlı kitabında yazdığı gibi, ülkenin en büyüğü olan New York Şehri Konut İdaresi, 1950'lerin başında kiracıları inatla taramadan geçirdi. İkinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonraki dönemde geniş apartman mahallelerinin yıkılması ve yeni proje inşaatlarının tüm hızıyla devam ettiği New York'ta bu, evli çiftleri ve çalışan hane reislerini kayıran 21 özel faktörü içeren "tam geçmiş kontrolü" anlamına geliyordu. Şehir Konut İdaresi'nin kendi ifadesiyle: "Otorite, tüm projelerde konutların normal aile tipleriyle sınırlandırılmasını ve evlilik dışı çocuğu olan bekar kadınların kabul edilmemesini bir politika olarak benimsemiştir." Dışlanmaya yol açabilecek diğer resmi faktörler arasında "düzensiz çalışma geçmişi" ve "kötü ev idaresi" yer alıyordu.

Çalışan ailelerin New York Levittown gibi savaş sonrası yeni banliyölere taşınmayı tercih etmesiyle toplu konut nüfusu dramatik bir şekilde değişti ve projeler giderek çok yoksullara kaldı. Bu durum, özellikle kiraları gelirin %25'i ile sınırlayan 1969 tarihli yasadan sonra kira gelirlerinden mahrum kalacak olan konut idareleri için ciddi bir sorun teşkil etti. Sonuçta da, gelirleri arttığında kiralaları da artacak olan çalışan ailelerin göçüne

ve kamu ve sübvansiyonlu konutların en yoksulların alanına dönüşmesine zemin hazırladı.

Tek ebeveynleri barındıracak bir araca dönüştürülmesi, daha sonra nasıl hak kazanılacağına ilişkin kurallarla daha da güvence altına alındı. Örneğin, New York'ta "standartların altında konutlarda yaşayan, özel konutlarda iki katına çıkan veya aşırı kalabalık olan, kira için aile brüt gelirinin %50'sinden fazlasını ödeyen" ailelere öncelik verilmektedir. Gelir kuralı, çocuklu bekar ebeveyn olma olasılığı yüksek olan en düşük gelirliileri etkili bir şekilde kayırmaktadır. Nitekim HUD'un Politika Geliştirme ve Araştırma Ofisi verilerine göre, kamu ve sübvansiyonlu konutlarda kişi başına düşen medyan gelir bugün sadece 8.000 \$ ve kiracıların %77'si "en düşük gelirli" haneler olarak sınıflandırılmaktadır.

Erişim: <https://www.aei.org/op-eds/how-public-housing-encourages-single-parent-hood-and-penalizes-marriage/>

Anahtar Kelimeler: Kira, Konut, Salgın.

2. Dinlemeye Karşı Artan Tahammülsüzlük / Centre for Aerospace and Security Studies (Pakistan)

Günlük konuşmalar sırasında dinleme isteğimizde önemli bir düşüş olduğunu fark ettiniz mi? Bir zamanlar büyüklerimiz, birisine cevap vermeden önce düşüncelerini bitirmesine izin vermenin önemini vurgulardı. Ancak günümüzde, çoğumuz başkalarının sözünü kesme ve onları sadece kısmen dinleme eğilimindeyiz; konuyu tam olarak anlamadan kendi fikirlerimizi ileri sürmek için acele ediyoruz. İronik bir şekilde, bu eğilim özellikle yaşlı bireyler (sadece gençler değil) ve kendilerini 'her şeyi bilen', daha deneyimli ve hatta yanılmaz olarak gören otorite konumundaki kişiler arasında yaygındır.

Bu 'dinlememe' ikilemi iş yerinin ötesinde evlerimize de uzanmaktadır. Çoğu zaman, babalar gibi aile büyükleri iyi niyetle tartışmalar başlatıyor ancak kendilerini başkalarından çok kendi kendilerine konuşurken buluyorlar. Genç nesil, yapay zekâ ve IoT gibi modern teknolojiler konusunda bilgili olmasına rağmen, çoğu zaman bu konuşmalara anlamlı bir şekilde katkıda bulunma fırsatından yoksun kalıyor ve bu da

verimsiz alışverişlere yol açıyor. Bu hoşgörüsüzlük, pek çok kişinin kendilerininkinden farklı bakış açılarını dikkate almak istemediği sosyal medya platformlarında da kendini gösteriyor.

Başkalarını gelişigüzel dinleme alışkanlığı veya dinleme konusundaki isteksizlik, yanlış veya eksik bilgi alınmasına ve sonuçta kötü karar verilmesine yol açabilir. Örneğin, bir konu hakkında kapsamlı niteliksel ve niceliksel araştırma yapmış olan astlar görmezden geldiğinde, bu sadece onların motivasyonunu düşürmekle kalmaz, aynı zamanda bir kuruluşun genel verimliliğini de azaltabilir. Bu ilgi eksikliği, bir ekip veya kuruluş içinde çatışma, bölünme ve

Dinlemeyi geliştirmek için psikolojide savunulan bir diğer yaklaşım da 'empatik dinleme'dir. Bu, konuşmacının sadece söylediği kelimeleri değil, duygularını ve bakış açılarını da aktif olarak anlamaya çalışmayı içerir. Empatik olarak dinlediğinizde, sadece konuşma sıranızın gelmesini beklemezsiniz; bunun yerine, konuşmacının duygularını ve motivasyonlarını gerçekten kavramaya çalışırsınız. Bu teknik sabır, açıklık ve yargılayıcı olmayan bir tutum gerektirir. Empatik dinleme uygulayarak, sadece söylenenleri duymakla kalmaz, aynı zamanda konuşmacıyla duygusal bir düzeyde bağlantı kurarız. Bu, karşılıklı anlayış ve saygıyı derinleştirir, daha güçlü bir bağlantıyı teşvik eder ve genellikle daha etkili ve uyumlu bir iletişime yol açar. Empatik dinleme, konuşmaları dönüştürerek hem kişisel hem de profesyonel ortamlarda daha anlamlı ve üretken hale getirebilir.

Erişim: <https://casstt.com/growing-intolerance-to-listen/>

Anahtar Kelimeler: Dinleme, Empati, Psikoloji.

E. TEKNOLOJİ

1. Finlandiya Metaverse Ekosistemi, Avrupa'da Metaverse Girişimi Oluşturan İlk Ekosistemdir / VTT Research (Finlandiya)

Dördüncü sanayi devrimi işe olan yaklaşımımızı tekrardan gözden geçiriyor. Cep telefonları, bilgisayarlar gibi metaverse de aynı şekilde gelecek dijitalleşme dalgalarının habercisi olma yolunda ilerlemeye çalışıyor. Teknoloji ve inovasyon alanında zengin miras ve altyapısını yeni teknolojik gelişmelerle büyüten Finlandiya, Avrupa'da liderlik edecek bir pozisyona sahiptir. Nisan 2023 tarihinde Helsinki'de (Finlandiya Başkenti) Match XR etkinliğinde "Finlandiya Ekosistemine Göre Metaverse Girişimi" isimli bir girişime başlandı. Finlandiya'da bulunan büyük teknoloji devleri Nokia, Varjo, Dispelix gibi büyük şirketler dahil olmak üzere 250+ şirketin kapsadığı bir ekosistem ile desteklenen girişimin 2035 yılına kadar 30 milyar € (euro) değerinde hacme ulaşması bekleniyor.

Genellikle gerçekliğin sanal ikizi olarak nitelendirilen Metaverse, internet çağı için bir devrim olacak. Bu sanal dünya iki temel üzerine kuruluyor. Bunlar: XR teknolojileri (Artırılmış gerçeklik (AR) ve sanal gerçeklik (VR) terimlerini kapsar) ve dijital dünyanın sanallığıdır. Metaverse de teknolojiler bir araya gelerek çalışma ve etkileşim şeklimize yeni bir bakış kazandırıyor. Dijital ikizler (sürecin, ürünün ya da servisin sanal modeli) ve robotlar ile üretim, inşaat vb. birçok sektördeki süreçleri düzene sokarak üretkenlik ve verimliliği artırmayı amaçlarken, iş yerindeki refahı da mümkün kılıyor. Özellikle oyun, e-ticaret ve reklamcılık gibi sektörler, yeni para kazanma ve pazarlama stratejileri ile büyük kazançlar elde edebilecekler.

"Teknoloji, standardizasyon, içerik geliştirme gibi pek çok konuda önemli adımlar atılması gerektiğinden Metaverse hala bir vizyondur. Finlandiya tüm dünya için rol model olmak istemektedir" diyor Jani Jokitalo. Metaverse değişen dünyada çevrimiçi olmak üzere kablosuz iletişimin sınırlarını zorlayacak. Gelecekteki insan toplumu veri odaklı bir toplum olacaktır, bu toplum için sınırsız ve anında kablosuz bağlantı gereklidir. Bu vizyonların gerçekleştirilmesi için hız, kapasite ve düşük gecikme sürelerine ihtiyacımız olacaktır. Bu vizyonlar için 6G teknolojisi büyük rol oynamaktadır.

Finlandiya ekosistemi 2035 yılına kadar Metaverse 2.0'ın lider pozisyonunda yer almayı ve bu yeni dijital dalganın tüm dünyada benimsenmesi için referans noktası oluşturmayı hedefliyor. Bu referans noktası ile yeni kurulan şirketler veya teknoloji şirketlerinin büyüebilmesi için verimli bir ortam oluşturmayı amaçlıyor. "Finlandiya Ekosistemine Göre Metaverse Girişimi" adlı girişimde anlaşmaya varılan faaliyetler 2024 yılında beş adet "Metaverse in Action" programıyla uygulamaya geçecek. Programda şu uygulamaların konuşulması ve üzerine çalışılması bekleniyor: Metaverse için teknik altyapıyı hazırlamak ve ortaya çıkan iş fırsatlarını değerlendirmek, Metaverse teknolojilerinin Fin endüstrisinde benimsenmesi, genel sağlıkta kullanımı ve vatandaşların Metaverse üzerine eğitim alması.

Kaynak: VTT

Gelişen teknolojide filizlenen Metaverse, yüksek miktarlarda yatırım, araştırma ve planlı kalkınmaya ihtiyaç duyacaktır. Finlandiya'nın akademi, hükümet ve endüstri gibi birçok alanın eforlarını bir araya getiren Metaverse küresel anlamda gelişebilmesi için ulusal ve uluslararası iş birliğine ihtiyaç duymaktadır. Finlandiya herkes için kapsayıcı, erişilebilir, sürdürülebilir bir Metaverse oluşturmak için güvenilir adımlar atmaya kararlıdır.

Erişim: <https://www.vttresearch.com/en/news-and-ideas/finnish-metaverse-ecosystem-first-europe-create-metaverse-initiative>

Anahtar Kelimeler: Finlandiya, İnovasyon, Metaverse, Teknoloji, XR Teknolojisi.

2. Siber Dayanıklılığın Güçlenmesi için Pasifik ile Ortaklık Kurmak / ASPI (Avustralya)

Avustralya şu anda Pasifik'teki ülkelerin siber olaylara hazırlanırken ve müdahale ederken tercih ettiği bir ortak pozisyonunda. Son yıllarda birçok siber olayın kritik altyapıları çökerttiği, temel hizmetleri ve hükümet operasyonlarını kesintiye uğrattığı görüldü. Pasifik'te siber saldırılar ambulans hizmetlerini çevrimdışı duruma getirdi ve hastane hizmetlerini ciddi şekilde aksattı. Hatta bazı kurumlar çalışırken kalem, kâğıt kullanmak zorunda kaldı. Avustralya'da da siber olaylar kötü durumda, ancak etkileri daha sınırlı ölçek ve kaynaklarda görülüyor, aynı siber tehditlerle karşı karşıya kalan Pasifik ada ülkeleri için ise etkiler büyük olabilir. Bu nedenle, Pasifik'te siber afetler meydana geldiğinde, Dışişleri ve Ticaret Bakanlığı liderliğindeki Avustralya ekipleri, tıpkı doğal afetlerde oldukları gibi Pasifik Hükümet'inden gelen yardım taleplerine yanıt vermek için de oradalar.

Arnavut hükümeti, bir dizi yeni girişimle artan siber tehditler karşısında Avustralya'nın siber güvenlik duruşunu güçlendiriyor. Avustralya ilk kez yerel ve uluslararası siber güvenlik stratejilerini tek bir belgede entegre etti ve bu süreç aracılığıyla hem yurt içinde hem de Pasifik genelinde siber dayanıklılığı arttırmaya devam ediyor. Siber felaket gerçekleştiğinde olay yerinde olmaya devam edilebilmesi için Siber RAPID ekipleri kurmaya 26,2 milyon dolar ayırarak Pasifik siber krizine müdahale yeteneğini geliştiriyor.

Ayrıca siber felaketlere karşı uzun vadeli dayanıklılık oluşturmak için de yatırım yapılıyor. Güvenlik açıklarını belirlemek ve siber olayları azaltan çözümleri uygulamak için Pasifik ortaklarıyla birlikte çalışmaya 16,7 milyon dolar ayrılmış durumda. Başbakan Anthony Albanese'nin Washington'a yaptığı son eyalet ziyareti sırasında duyurulan, iyileştirilmiş veri hizmetleri ve bulut tabanlı yedeklemeler aracılığıyla Pasifik'teki siber dirençlilik ortaklıklarına pilot çalışma yapma taahhüdü de tamamlıyor. Avustralya her alanda olduğu gibi siber güvenlik konusunda da Pasifik'le olmaya devam ediyor.

Erişim: <https://www.aspistrategist.org.au/partnering-with-the-pacific-to-strengthen-cyber-resilience/>

Anahtar Kelimeler: Avustralya, Güvenlik, Pasifik, Saldırı, Siber.

F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER

1. Chatham House

2024 Tayvan Seçimine Bir Bakış

Çevrimiçi Etkinlik (10.01.2024)

2024 yılı ocak ayının ortasında yapılması planlanan Tayvan seçimleri, ülkenin siyasi gidişatını belirlemede kritik bir dönüm noktasını temsil ediyor. Mevcut durumda görevde olan Başkan Tsai'nin bir dönem daha seçilmesi Anayasal hukuk tarafından engellenmesi, Tayvan'ın geleceği açısından kimin göreve geleceği büyük tartışma konusu olmuştur. Etkinlikte, seçime ve seçim sonrası döneme ilişkin çeşitli görüşler belirtilip tartışılacaktır.

Erişim: <https://www.chathamhouse.org/events/all/open-event/taiwan-votes-look-2024-elections>

2. Chatham House

2024 Yılında İzleyeceğimiz 10 Çatışma

Çevrimiçi Etkinlik (11.01.2024)

Her yıl olduğu gibi bu yıl da International Crisis Group küresel çapta etki gösteren en önemli on çatışmayı inceleyecektir. Etkinlikte, 2024 yılında süreceği düşünülen önemli on çatışma dahilinde çeşitli sorular sorulup uzmanlarla tartışılacaktır.

Erişim: <https://www.chathamhouse.org/events/all/open-event/ten-conflicts-watch-2024>

3. The Royal United Services Institute for Defence and Security Studies

Gazze Çatışması Sonrasında Orta Doğu'nun Geleceği

Çevrimiçi Etkinlik (11.01.2024)

7 Ekim tarihinde başlayan çatışmaların sonuçları, sadece Filistin ve İsrail'e değil aynı zamanda İsrail ve Arap dünyası arasında düzelen ilişkilere ve bölgeye dahil olan dış güçlere (Birleşik Krallık gibi) geniş etkileri olmuştur. Etkinlikte, yaklaşık üç aydır süren çatışmaların hem taraflar arası hem de taraflar ötesinde dış güçlere ne gibi sonuçlar çıkaracağı tartışılacaktır.

Erişim: <https://my.rusi.org/events/the-future-of-the-middle-east-after-the-gaza-conflict.html>

4. Bruegel

Almanya'nın Ekonomik Dirilişinde Stratejik Yatırımların Rolü Nedir?

Çevrimiçi Etkinlik (16.01.2024)

Almanya, Avrupa'nın birinci ve dünyanın en büyük dördüncü ekonomisi olarak, yaşanan işçi sorununa ve kendi ekonomik büyümesine dikkat çekiyor. Politika yapıcılar; ülkeye nitelikli işçi göçüne, işçi geliştirme programlarına ve yeni kapital edinilmesi hususlarına ağırlık veriyor. Etkinlikte, Almanya'nın ekonomisi ve yaşadığı işçi sorunlarına yönelik bir tartışma gerçekleştirilecektir.

Erişim: <https://www.bruegel.org/event/what-role-do-strategic-investments-play-germanys-economic-resurgence>

5. Centre on Regulation in Europe

Dijital Platformlar Zirvesi

Çevrimiçi Etkinlik (17.01.2024)

Dijital Piyasalar Yasası (DMA), dijital pazarlarda rekabet edebilirliğe ve adalete ulaşma yönündeki iddialı hedefleri ortaya koyuyor. Birçok bekçi platform DMA konusunda uyumluluk planlarını uygulama yetkisine sahip Komisyona sunacak. Etkinlikte, geliştiricilerin DMA yasasıyla uyumlu olup olmadıkları tartışılacaktır.

Erişim: <https://cerre.eu/events/digital-platforms-summit/>

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org

KOSAM'dan...

Belirlediği alanlarda araştırma raporları üreten, bilgi notları yayımlayan, farklı sorunlara çözüm sunma amaçlı projelere imza atan bir yapı hüviyetindeki **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)**, Konya merkezli bir düşünce kuruluşu olarak 2022 yılının ilk çeyreğinde kuruldu.

Ekonomi, ticaret, sanayi, iç ve dış politika dinamikleriyle sosyal politikalar, tarım, çevre, akıllı şehir, sağlık, enerji vb. konularla ilgilenen KOSAM faaliyetlerini şehir, ülke ve dünya ekseninde farklı başlıklarda yürütür.

Merkez; uluslararası düşünce kuruluşlarının faaliyetlerini, raporlarını ve güncel değerlendirmelerini düzenli takip eder. Bu kapsamda 2022 yılından itibaren KOSAM bünyesinde; dünya ve ülke gündemi hakkında bilgilenmek, düşünce kuruluşlarının raporlarından haberdar olmak ve en önemlisi küresel fırsatlardan faydalanıp risklerden kaçınmak için stratejik çalışmaları aktarmak amacıyla “**Dünya Ne Konuşuyor?**” Raporları hazırlamaktadır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu, her ayın ilk ve ikinci yarısını kapsamak üzere **ayda iki defa** okurlarıyla buluşmaktadır. Rapor için **Kuzey ve Latin Amerika, Euro Bölgesi, Orta ve Uzak Asya, Afrika, Orta Doğu, Avrasya** vb. çeşitli bölgelerde faaliyet gösteren düşünce kuruluşlarının gündemleri KOSAM'ın uzman kadrosu tarafından analiz edilir. Süreçte “Hangi kuruluş ne tür konularda çalışmış, gündemde ne var ve gelecekte beklentileri neler?” sorularına cevap aranır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu; **Ekonomi, Politika, Çevre, Sosyal ve Teknoloji** olmak üzere **beş ana başlıkta** hazırlanır. Makale, rapor, bilgi notu, yorum vb. çalışmaların kısa özetleri okuyucuya yansıtılırken konu başlığı, makalenin hangi kurumdan alındığı ve bu merkezlerin hangi ülkede faaliyet gösterdikleri de raporda yer alır. Her özetin sonunda konuyla ilgilenen okurların orijinal çalışmaya hızlı bir şekilde ulaşabilmesi için erişim linkleri açık şekilde paylaşılır.

KOSAM olarak hedefimiz; “Dünya Ne Konuşuyor?” sorusunun cevabını ve bölgelerinde ulusal/ uluslararası politikaya yön veren kuruluşların “**yarınların gündemi**” olarak gördükleri farklı başlıkları analiz ederek güncel hâli ile aktarmaktır. Bu bağlamda **2023 yılında da** ekonomi, siyaset, ticaret, sanayi, sosyal politika, eğitim, çevre vb. alanlarda yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası araştırma ve çalışmalar yürütmeye, büyük veri analizi ile mevcut durum değerlendirmeleri yaparak geleceğe ışık tutmaya ve **sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaya devam ediyoruz.**